

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านและทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการสอนตามแนวกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการสอนตามแนวกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ

กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ ที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษอ่าน-เขียน (อ 025) ในภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2543 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 55 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการสอน อ่านตามแนวกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือจำนวน 6 แผน แผนละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยกลุ่มที่ 2 เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน และแบบประเมินทักษะทางสังคมก่อนและหลังการทดลอง การหาคุณภาพของเครื่องมือใช้เทคนิคกลุ่มสูงต่ำ 27% ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC⁺

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านก่อนและหลังการเรียนด้วยกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบทักษะทางสังคมก่อนและหลังการเรียนด้วยกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ พบว่า นักเรียนทักษะทางสังคมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าว มีประเด็นสำคัญที่อาจนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ มีความเข้าใจในการอ่าน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Klingner (1997) Klingner และ Vaughn (1998) และ Klingner Vaughn และ Schumm (1998) ที่พบว่า หลังจากได้รับการสอนตามแนวกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือแล้ว ผู้เรียนมีคะแนนความเข้าใจในการอ่านสูงขึ้น

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ประการแรกเกี่ยวข้องกับการทบทวนและฝึกใช้กลวิธีการอ่าน โดยตรง กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือมุ่งเน้นให้นักเรียนใช้กลวิธีการอ่าน 6 วิธี คือ การเชื่อมโยงความรู้เดิมกับบทอ่าน การคาดเดาบทอ่านล่วงหน้า การเดาความหมายของคำศัพท์จากบริบท การสรุปใจความสำคัญโดยใช้ภาษาของตนเอง การตั้งคำถามเกี่ยวกับบทอ่าน และการทบทวนและสรุปเนื้อหาที่ได้เรียนรู้ การฝึกกลวิธีการที่กล่าวถึงนี้เป็น การฝึกแบบโดยตรง กล่าวคือครูจะนำเสนอกลวิธีแก่นักเรียน โดยระบุให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการใช้กลวิธี รวมทั้งการให้ตัวอย่างในการนำไปใช้ในการอ่าน นอกจากนี้ตลอดขั้นตอนการอ่านของกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ ยังส่งเสริมให้นักเรียนได้ทบทวนและฝึกใช้กลวิธีการอ่านทั้ง 6 ชนิดตลอดเวลา จึงส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้แบบไม่รู้ตัว และตระหนักถึงความสำคัญของการใช้กลวิธีการอ่านที่ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Brown และคณะ (1986) Parlinscar และ Brown (1986) Wenden (1987) และ Weinstein และ Mayor (1988) ที่พบว่า การสอนกลวิธี โดยแยกออกจากการอ่านส่งผลต่อการอ่านได้ดีกว่าการสอนอ่านแล้วสอดแทรกกลวิธีในเนื้อหาการสอน ดังนั้นการฝึกกลวิธีการอ่านโดยตรงจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ช่วยในการพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน

ประการที่สองเกี่ยวข้องกับวิธีการอ่านของกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ ได้แก่ ขั้นตอนการอ่าน นักเรียนจะทำการระลึกถึงความรู้และประสบการณ์เดิมที่เกี่ยวข้องกับบทอ่าน รวมทั้งใช้ความรู้เดิมนั้นในการคาดเดาบทอ่านล่วงหน้า การตั้งโครงสร้างความรู้เดิมมาใช้ในการอ่านนี้ ทำให้นักเรียนเกิดความคุ้นเคยกับบทอ่าน และสามารถนำโครงสร้างความรู้เดิมมาใช้ในการตีความบทอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น ขั้นตอนคือขั้นระหว่างการอ่าน นักเรียนจะศึกษาเนื้อหาและคำศัพท์ยากของแต่ละย่อหน้าอย่างละเอียด รวมทั้งระบุใจความสำคัญของย่อหน้านั้นๆ โดยใช้ภาษาของตนเอง ขั้นตอนนี้ทำให้เกิดกระบวนการอ่านที่ต่อเนื่อง และส่งผลให้นักเรียนเกิดความเข้าใจต่อเรื่องที่อ่านอย่างลึกซึ้ง วิธีการอ่านขั้นสุดท้ายคือ ขั้นหลังการอ่านซึ่งนักเรียนจะตั้งคำถามจากบทอ่าน โดยใช้รูปแบบคำถามที่หลากหลาย การเปิดโอกาสให้นักเรียนสร้างคำถามนี้มีส่วนช่วยใน

การตรวจสอบความเข้าใจที่มีต่อบทอ่าน และทำให้นักเรียนได้กลับไปอ่านบทอ่านอีกครั้ง เพื่อหาข้อมูลและรายละเอียดที่ต้องการ ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจในการอ่านมากขึ้น นอกจากนี้ หลังจากเรียนจบแต่ละบทเรียน นักเรียนจะทบทวนและสรุปเนื้อหาทั้งหมดที่ได้เรียนรู้จากบทอ่าน ทำให้นักเรียนสามารถรวบรวมความคิดรวบยอดของเรื่อง และถ่ายทอดความเข้าใจนั้นออกมาในรูปแบบของงานเขียน จะเห็นได้ว่ากลวิธีการอ่านแบบร่วมมือมีขั้นตอนที่ชัดเจน ที่สามารถช่วยนักเรียนในการพัฒนาความเข้าใจในการอ่านได้อย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การเรียนเป็นกลุ่มย่อยลดความสามารถ ในการเรียนโดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือจะแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5-6คน สมาชิกในกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำละกัน การแบ่งกลุ่มในลักษณะนี้ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนกล่าวคือ นักเรียนที่เก่งจะให้ความช่วยเหลือและสอนเพื่อนที่อ่อนกว่าให้เกิดความเข้าใจต่อเนื้อหาที่อ่าน ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อเรียนจบแต่ละบทเรียนจะมีการทดสอบย่อย นักเรียนแต่ละคนจะต้องทำคะแนนให้ได้สูงที่สุด เพราะคะแนนที่ได้จากการสอบจะถูกนำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อเป็นคะแนนกลุ่ม หากสมาชิกในกลุ่มคนใดทำคะแนนได้น้อย จะส่งผลให้กลุ่มได้คะแนนน้อยลง ดังนั้นนักเรียนที่เก่งจึงช่วยสอนนักเรียนที่อ่อนกว่าเพื่อให้กลุ่มตนเองได้คะแนนมากที่สุด จากการสังเกตของผู้วิจัยระหว่างการทดลองพบว่า ก่อนการประเมินผลท้ายบทเรียน นักเรียนแต่ละกลุ่มจะทบทวนบทอ่าน โดยนักเรียนที่เก่งจะช่วยสอนเพื่อนสมาชิกทำให้นักเรียนที่อ่อนกว่าเกิดความเข้าใจและมีกำลังใจในการทดสอบ ส่งผลให้นักเรียนเหล่านี้สามารถทำคะแนนทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบทได้ดี และทำให้นักเรียนทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อนมีคะแนนความเข้าใจในการอ่านหลังการทดลองสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ Austin (1983) ที่เชื่อว่า การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการสอนที่มีพลัง คือทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมนี้ส่งผลดีต่อผู้เรียนอย่างน้อย 2 ทางคือ ทางแรก ผู้เรียนที่เก่งจะได้รับการกระตุ้นให้ถ่ายทอดสิ่งที่เขาารู้แก่เพื่อน ทำให้เพื่อนเหล่านั้นเกิดความเข้าใจในการเรียนมากขึ้น ทางที่สองคือ ตัวผู้เรียนที่เก่งเองจะเกิดความเข้าใจต่อบทเรียนลึกซึ้งยิ่งขึ้นจากการสอนเพื่อนนักเรียนอื่นๆ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่ากลวิธีการอ่านแบบร่วมมือมีประสิทธิภาพในการพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน เพราะมีการฝึกใช้กลวิธีการอ่านที่เหมาะสม มีการนำเสนอขั้นตอนการอ่านที่ชัดเจนและต่อเนื่อง รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนเป็นกลุ่มย่อยลดความสามารถ

2. นักเรียนมีทักษะทางสังคมสูงขึ้นหลังได้รับการสอนตามแนวกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chang และ Shimizu (1997) ที่พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นและความสามารถในการอภิปราย แสดงความคิดเห็นในกลุ่มดีขึ้นหลังได้รับการสอน โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ ผลการวิจัยนี้สืบเนื่องมาจากรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ยึดหลักการเรียนแบบร่วมมือ กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือเป็นรูปแบบการสอนอ่านที่อาศัยกระบวนการกลุ่มเป็นหลัก นักเรียนทุกคนมีเป้าหมายเดียวกันคือความสำเร็จของกลุ่ม ซึ่งต้องอาศัยองค์ประกอบของการเรียนแบบร่วมมือเป็นแนวทางในการนำไปสู่ความสำเร็จ ประการแรกนักเรียนต้องมีการฟังพาดูอาศัยกันในทางที่ดี สมาชิกในกลุ่มต้องตระหนักว่างานที่ทำเป็นงานของกลุ่ม การทำงานจะสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับความช่วยเหลือกันของสมาชิก ในกระบวนการอ่าน นักเรียนจะร่วมกันหาความหมายของคำศัพท์ยากและใจความสำคัญของเรื่อง รวมทั้งช่วยกันแต่งคำถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ นอกจากนี้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือยังเปิดโอกาสให้นักเรียนที่เก่งให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่อ่อน พฤติกรรมดังกล่าวจึงส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น ประการที่สองเกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ปฏิสัมพันธ์จะเกิดขึ้นเมื่อทุกคนในกลุ่มช่วยเหลือกันในการอภิปราย การทำความเข้าใจ และการแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน ตลอดขั้นตอนของกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือเปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายและแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ โดยนักเรียนจะเริ่มต้นด้วยการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์เดิมที่มีต่อเรื่องที่อ่าน และแสดงความคิดเห็นในการคาดเดาบทอ่านล่วงหน้า ต่อมาจึงมีการอภิปรายเพื่อหาความหมายของคำศัพท์ยากและอภิปรายเพื่อหาใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน นอกจากนี้นักเรียนยังต้องอภิปรายเพื่อเพื่อสร้างคำถามหลังการอ่าน จะเห็นได้ว่าปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นระหว่างนักเรียนกับนักเรียน บทบาทของครูจะเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในชั้นเรียน และให้ความช่วยเหลือในยามจำเป็นเท่านั้น การอภิปรายและแสดงความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ปรากฏอยู่ในทุกขั้นตอนการอ่าน ด้วยเหตุนี้ นักเรียนจึงเกิดความชำนาญและกล้าที่จะอภิปรายและแสดงความคิดเห็นมากขึ้นหลังการทดลอง

ประการที่สามคือความรับผิดชอบ กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือมีการกระจายหน้าที่ ความรับผิดชอบที่แตกต่างกันแก่สมาชิกในกลุ่ม ประกอบด้วยผู้นำกลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญด้านคำศัพท์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจับใจความสำคัญ ผู้ประกาศ ผู้รักษาเวลา และผู้จดคะแนน หน้าที่รับผิดชอบนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงในทุกบทเรียนเพื่อให้นักเรียนรู้จักการรับผิดชอบในหลายบทบาท และป้องกันการถูกรอบงำโดยนักเรียนเก่ง หน้าที่ที่สำคัญในกลุ่มเช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านคำศัพท์ และผู้เชี่ยวชาญด้านการจับใจความสำคัญไม่จำเป็นจะต้องเป็นนักเรียนที่เก่งเท่านั้น เนื่องจากหน้าที่หลักของบทบาท

นี่คือการรวบรวมความคิดของสมาชิกและนำการอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปของกลุ่ม ดังนั้นนักเรียนที่อ่อนจึงไม่รู้สึกรวดกั่วงวลที่จะต้องทำหน้าที่เหล่านี้ และสามารถรับผิชอบค่อหน้าที่ของตนเองได้อย่างเต็มที่ สมาชิกทุกคนจะต้องรับผิชอบค่อหน้าที่ของตนเองอย่างเคร่งครัด โดยต้องร่วมมือกันรับผิชอบให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้รับความรู้เหมือนกันและเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะป็นด้านคำศัพท์หรือใจความสำคัญของเรื่อง การร่วมมือกันนี้ทำให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะทางสังคมอีกทางหนึ่ง

ประการที่สี่เกี่ยวข้องกับทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น นักเรียนต้องรู้จักการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น สนับสนุนซึ่งกันและกัน และสามารถควบคุมตนเอง จากการสังเกตของผู้วิจัยระหว่างการทดลองพบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ถ้อเถียนสมาชิกคนอื่นจะถูกกันออกจากกลุ่ม ไม่มีเพื่อนสมาชิกคนใดพูดคุยด้วย ทำให้นักเรียนที่ถูกกลุ่มปฏิเสธต้องปรับปรุงตัวโดยการพยายามควบคุมตนเองให้เป็นสมาชิกที่ดี และสร้างการยอมรับจากเพื่อนในกลุ่ม ซึ่งถือเป็นการพัฒนาการควบคุมตนเองให้ดีขึ้น

ประการสุดท้ายคือการดำเนินงานภายในกลุ่ม กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือมีขั้นตอนการอ่านที่ชัดเจน ดังนั้นจึงง่ายต่อการวางแผนดำเนินงานและแบ่งงานภายในกลุ่ม นักเรียนจะปฏิบัติตามขั้นตอนที่วางไว้อย่างเป็นระบบ เมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการทำงานกลุ่ม นักเรียนจึงสามารถหาแนวทางแก้ไขและปรับปรุงทักษะในการทำงานร่วมกันหรือทักษะทางสังคมให้ดีขึ้นได้

โดยสรุปแล้วกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือเป็นการสอนที่สามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเรียนแบบร่วมมือซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ การพึ่งพาอาศัยกันในทางที่ดี การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน การมีความรับผิชอบ การมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการดำเนินการภายในกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน และทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านการเรียนการสอน

1.1 ผู้สอนควรมีการปฐมนิเทศนักเรียนให้เข้าใจขั้นตอนการอ่าน บทบาทผู้เรียน รวมทั้งฝึกฝนการใช้กลวิธีการอ่านที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามแนวกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือก่อนเริ่มทำการสอน

1.2 ผู้สอนควรเลือกบทอ่านที่มีลักษณะเป็นแบบบรรยาย มีเนื้อหาที่นักเรียนมีความรู้เดิมอยู่บ้าง และชื่อเรื่องควรสอดคล้องกับเนื้อหาที่อ่าน เพื่อให้ นักเรียนสามารถคาดเดาบทอ่านล่วงหน้าได้ นอกจากนี้ในแต่ละย่อหน้าของบทอ่านควรมีใจความสำคัญของย่อหน้านั้นๆปรากฏอยู่

1.3 ในขั้นก่อนการอ่าน ผู้สอนควรใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การถามคำถาม การเล่นเกม หรือการใช้สื่อการสอนต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนดึงโครงสร้างความรู้เดิมออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการอ่านต่อไป

1.4 ในการทบทวนและสรุปเนื้อหาที่ได้เรียนรู้ ผู้สอนควรนำเสนอหรือให้ตัวอย่างการเขียนที่หลากหลาย เพื่อเป็นทางเลือกแก่นักเรียนในการผลิตงานเขียนของตนเอง

1.5 หลังจากจบการเรียนรู้การสอนแต่ละบทควรมีการทดสอบท้ายบทเรียน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน คำถามที่ใช้ในการทดสอบควรเลือกจากคำถามที่นักเรียนแต่งขึ้น ส่วนการคิดคะแนนควรนำคะแนนของสมาชิกมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อเป็นคะแนนกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียน

1.6 หลังจากจบการเรียนรู้แต่ละแผนการสอนแล้ว ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินการทำงานของกลุ่ม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการวางแผนการทำงานร่วมกันต่อไป

1.7 ห้องเรียนที่ใช้ในการเรียนการสอน ควรเป็นห้องที่กว้างขวาง เหมาะกับการจัดกิจกรรมกลุ่มที่นักเรียนต้องปฏิบัติสัมพันธ์กันทั้งในกลุ่มของตนเอง และระหว่างกลุ่ม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการสอน โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ นอกเหนือไปจากความเข้าใจในการอ่าน และทักษะทางสังคม เช่น การเรียนรู้คำศัพท์ ความสามารถในการเขียน

2.2 ควรมีการติดตามการนำกลวิธีการอ่านที่ได้เรียนรู้จากกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ ไปใช้ในการอ่านวิชาอื่นของนักเรียน

2.3 ควรทดลองนำกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือไปใช้ในการทดลองรายวิชาอื่นๆ ที่มีเนื้อหาให้อ่าน เช่น ภาษาไทย สังคมศึกษา หรือวิชาภาษาต่างประเทศอื่นๆ

2.4 ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยลดความสามารถ ควรใช้คะแนนที่ได้จากการทดสอบความเข้าใจในการอ่านก่อนการทดลองเป็นเกณฑ์ มากกว่าการใช้คะแนนจากภาคการศึกษาอื่น

2.5 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาความเข้าใจในการอ่านและทักษะทางสังคม ของนักเรียนที่มีความสามารถทางการอ่านต่างกัน เช่น กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน

2.6 ควรเพิ่มระยะเวลาในการทดลองให้มากขึ้น อาจเป็นหนึ่งภาคการศึกษาเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกฝนกลวิธีการอ่านทั้ง 6 ชนิดอย่างเพียงพอ และเพื่อศึกษาและพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น